

Tagozatos Ének-zene 1. osztály

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret óra
Előzetes tudás	Legalább 10-15 népi énekes játék, gyermekdal, mondóka ismerete. Gyermekvers kifejező előadása. Jó éneklési készség az életkornak megfelelő hangmagasságban és hangterjedelemben (c’-c’’), pontos hangátvétellel.	
A tematikai egység nevelésifejlesztési céljai	Az egy- és többszólamú éneklési készség fejlesztése c’- d’’ hangterjedelemben. Alapvető fejlesztési cél a dalok szövegtartalmat kifejező megszólaltatása, a szép éneklés, egységes hangzás kialakítása helyes légzéssel és artikulációval, pontos dalkezdéssel és zárással. A népzenei anyag, a népi gyermekjátékok és a gyermekdalok megszólaltatása mozgással, néptáncsal, valamint szabad mozgásos improvizációval. Többszólamú művek énekeltetése. Hangszeres kíséret alkalmazása a zenei anyag megszólaltatásában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>ÉNEKLÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE: Megfelelő testtartás, helyes légzés és artikuláció, érthető szövegmondás. Homogén hangzás kialakítása, tiszta intonáció. Kifejező előadásmód, helyes frazeálás. Dalkezdés megadott hangról és tempóban, pontos indítással. Beéneklő gyakorlatok az óra eleji ismétlés, az alkalmazó rögzítés anyagához kapcsolódóan. Éneklés c’- c’’ hangterjedelemben, egyenletes tempóban.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gyermekversek, szókincsbővítés, érthető szövegejtés, helyes artikuláció.</p> <p><i>Matematika:</i> páros számok.</p>

<p><i>Többszólamú éneklési készség fejlesztése:</i> A többszólamú éneklés kezdetei: második szólamként tartott hang éneklése, kérdés-felelet játékok, dallamosztinátók, ritmusosztinátók, hangszeres kíséret, kánonok, .</p> <p>A DALTANÍTÁS MÓDSZEREI: Hallás utáni daltanítás. Daltanítás jelrendszerrel.</p> <p>ZENEI ANYAG: Legalább 100 dallam éneklése emlékezetből, pontos intonációval csoportosan és egyénileg is. Az éneklést sok mozgás, játék, néptánc és szabad mozgásos improvizáció kíséri.</p> <p><i>Népi gyermekjátékok:</i> Mondókák, kiolvasók, csujogatók, sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások stb. bi-, tri-, tetra- pentaton,</p> <p><i>Magyar népdalok:</i> Névnepköszöntők, csúfolódók, tréfás dalok, párosítók stb. pentaton, pentachord, hexachord hangkészlettel. <i>Megzenésített versek, megszövegesített olvasógyakorlatok, illetve biciniumok, népdalfeldolgozások:</i> Kodály Zoltán: Kis emberek dalai, valamint Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő, Szőnyi Erzsébet, Kerényi György, Papp Lajos stb. művei. <i>Más népek dalai az alábbi kiadványok alapján:</i> Forrai Katalin: Szomszéd népek dalai Forrai Katalin: Európai gyermekdalok I–II. <i>Olvasógyakorlatok, intonációs gyakorlatok az alábbi kiadványok alapján:</i> Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat Kodály: 24 kis kánon a fekete billentyűkön</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> szabálytudat erősítése.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> környezetünk, állatok, növények a gyermekdalokban, népdalokban.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> népi gyermekjátékok, szerepjátékok, népdal és néptánc kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> térérzékelés, a népi tárgykultúra.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, tánc, játék, mozgáskoordináció.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Testtartás, légzés, artikuláció, frazeálás, intonáció, beéneklés. Gyors-lassú, halk-hangos, magas-mély, kérdés-felelet, kezdőhangzáróhang ellentétpárok. Gyermekdal, népdal, , kánon, , olvasógyakorlat. Egyenletes mérő, tempó. Hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, motívum, dallamsor, kíséret, osztinátó, alsó szólam, felső szólam.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Kisgyermekkorai zenei élményanyag. Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó (testi) nagymozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő, tempóváltozások érzékelése és reprodukciója, metrikus és kis formai egységek érzete. Énekes és ritmikus improvizációs feladatok önálló és csoportos megvalósítása. Dallammotívum-variációk és ritmusvariációk megszólaltatása. Ritmus- és dallamhangszeres, mozgás-improvizációs készségek kialakítása.</p> <p>A belső hallás fejlesztése. A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása.</p>
<p>MOZGÁSFEJLESZTÉS: Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés fejlesztése. Egyenletes mérőütés alkalmazása. Tempóváltozások érzékelése és reprodukciója. Metrikus és kisebb formai egységek érzékelése. Játékos feladatok megoldása tanult ritmusokkal és hangokkal. Egyszerű tánclépések (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatása (kéz és láb által). Motorikus képességek fejlesztése és az ütemhangsúly érzékeltetése változatos mozgással és ütemezéssel. Hangrelációk érzékeltetése nagymozgással, reláció térbeli mutatóival, kézzel.</p> <p>GENERATIVITÁS FEJLESZTÉSE: Motívumokhoz, dallamsorokhoz kapcsolódó azonosságok, hasonlóságok, különbözőségek, ismétlődés, variáció (ritmikai, tempóbeli, dinamikai, dallami, karakterbeli) megfigyeltetése és tudatosítása. Kérdés-felelet, valamint dallami párbeszéd alkotása pentaton fordulatokkal (szolmizálva is), dallami kiegészítés. Megadott szövegekre (pl. versek) ritmus és dallam rögtönzése. Megadott dallamokhoz variációk fűzése. Képekhez dallam és ritmus társítása.</p> <p>HALLÁSFEJLESZTÉS: Hangrelációk érzékelése és megjelenítése. Ellentétpárok, pl. csend és hang, beszéd és énekhang, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú érzékelése és reprodukciója. A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége:</p> <ul style="list-style-type: none"> – két-, három- és négyfokú dallamfordulatok: s-m; s-l; l-s-m; s-m-d; m-r-d; r-d-l; m-r-d-l; d-s,-l; d'-s. – ötfokú dallamfordulatok: lá-pentaton (s-m-r-d-l), dópentaton hangsor. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gyermekversek, szókincsbővítés.</p> <p><i>Matematika:</i> relációk, kisebb-nagyobb, pótlás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> ritmus a vizuális kultúrában.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, tánc, játék, mozgáskoordináció, mozgásimprovizáció.</p>

<p>Átmenet nélküli vagy átmenettel történő dinamikai változások (forte, piano, crescendo, decrescendo) érzékeltetése kreatív gyakorlatokkal.</p> <p>Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás, dalfelismerés kézjelről, kézvonalrendszerről stb.</p>	
<p>ZENEI MEMÓRIA FEJLESZTÉSE: Játékos memóriagyakorlatok megadott ritmus- és dallamfordulatokkal.</p> <p>RITMIKAI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE: Egyenletes mérő és dalritmus együttes hangoztatása (nagy testi mozgással, testhangszerekkel, ritmushangszerekkel). Énekléssel megismert ritmusok, ritmusképletek hangoztatása ritmusnevekkel, testhangszerekkel és ritmushangszerekkel. Ritmososztinató, ritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter. Többszólamú ritmusimprovizáció. Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatásával (nagy mozgásokkal). Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. Gyors, lassú és tempóváltás érzékeltetése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>Egyenletes mérő, tempó, ütem, ritmus. Hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, motívum, dallamsor, kíséret. Belső hallás. Azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, variáció, rögtönzés, osztinató.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei reprodukció – Zenei írás-olvasás, zeneelméleti ismeretek</p>	<p>Órakeret 15 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Éneklési készség és a hallás utáni daltanulás képessége. 10-15 dalból (énekes játékból) álló repertoár ismerete. Az egyenletes mérőre járás képessége, a magas és mély, valamint a rövid és hosszú hang képzetének megléte.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Hallás után és jelrendszerről történő daltanulás. A hang szolmizációs elnevezése, a kézjel használata. A zeneelméleti ismeretek bővítése. Grafikus notáció, ötvonalas rendszer használatának gyakorlása. A tanult dalok, gyakorlatok megszólaltatása „C” szoprán furulyán.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A zeneelméleti ismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában történik.</p> <p><i>Grafikus notáció:</i></p> <p>A test- és ritmushangszerek dinamikájának (erősebb-halkabb reláció, a hang kicsengése, elhalása), a hangok megszólalási gyakoriságának (egyenletesség, sűrűsödés, ritkulás), a hangszín, a hangzás (pl. gömbszerű kiterjedés) jelekkel (pont, vonal, folt) történő ábrázolása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése.</p>

<p>Zenei reprodukció – Zenei írás-olvasás, zeneelméleti ismeretek</p> <p>Ritmikai elemek, metrum:</p> <p>Mérőütés. A mérő és ritmus megkülönböztetése.</p> <p>A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése.</p> <p>Ritmikai elemek elnevezése, gyakorlóneve és jele: negyedérték (tá) és negyed szünet (szün), nyolcadpár (ti-ti), félérték (tá-á) és félértékű szünet (szü-ün), .</p> <p>A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemegységek megkülönböztetése.</p> <p>Ütem, ütemmutató, ütemvonal, ismétlőjel, záróvonal. Ütemmutatók, ütemfajták: 2/4,</p> <p>Dallami elemek:</p> <p>Szolmizációs hangok: d'-l-s-m-r-d-, -l-, s, .</p> <p>A solmizációs hangok kézjele, betűjele, a hangjegyek elhelyezése az ötvonalas rendszerben (kézvonalrendszeren is).</p> <p>A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz, pótvonalak.</p> <p>Hangjegyszár irányának megfigyeltetése, a notáció helyes alkalmazása.</p> <p>Lépés és ugrás megkülönböztetése <i>Zeneelméleti ismeretek:</i></p> <p>A C-dó, F-dó és G-dó használata.</p> <p>Hangsorok: pentaton,</p> <p><i>Zenei írás-olvasás:</i> a tanult zenei elemek felhasználásával.</p> <p>A tanult dallam felismerése kottaképről.</p> <p>Kottaolvasás (betűkottás és ötvonalas) belső hallás segítségével, majd éneklés solmizálva, illetve abszolút nevekkal.</p> <p>Énekelt vagy hangszeren megszólaltatott motívumok, dallamsorok lejegyzése betűkottával, illetve a vonalrendszerbe hangjegyekkel</p> <p><i>Furulyázás:</i></p> <p>A furulya hangszer részei, hangindítás, hangok fogásai. Az ábécés nevek megismerése után tanult dalok, gyakorlatok megszólaltatása „C” szoprán furulyán, helyes technikával csoportosan és egyénileg is, F-dóban, G-dóban és C-dóban</p>	<p>Órakeret</p> <p>15 óra</p>
---	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – A befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Akusztikus tapasztalatok a környezet zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás térben: irány és távolság megnevezése. Zenehallgatási élmények korai gyermekkorból.	
<p>A FIGYELEM KÉPESSÉGÉNEK FEJLESZTÉSE: Kezds és befejezés megfigyelése és érzékelése a szabad mozgásban. Különböző tempójú, táncos karakterű klasszikus zenedarabokhoz tánc vagy szabad mozgás rögtönzése. Dinamikai ellentétpárok, hirtelen hangerőváltás megkülönböztetése, fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal. Tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. A figyelem időtartamának folyamatos növelése.</p> <p>A HANGSZÍNHALLÁS ÉS A TÖBBSZÓLAMÚ HALLÁS FEJLESZTÉSE: Természetünk és környezetünk hangjainak felismerése. Az emberi hang magasságának (magas, mély) és hangszínének (gyermek, női és férfi) megkülönböztetése. Szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar hangzásának megkülönböztetése. Az élő zene és a gépzene hangzásának megkülönböztetése. A hangvilla hangja. A hangszerek hangjának felismerése: furulya, zongora, hegedű, gordonka (cselló), nagybőgő, fuvola, gitár, dob, triangulum, Ritmushangszerek kezelése. Tanult dalok felismerése különböző hangszerek megszólaltatásában.</p> <p>INTELLEKTUÁLIS MUNKA: A formaérzék fejlesztése, zenei elemzés a következő fogalmak használatával: azonosság (ismétlés/visszatérés), hasonlóság (variáció) és különbözőség. Egyszerű forma ábrázolása formaképlettel vagy rajzzal. Különböző karakterek zenei ábrázolásának megfigyelése és magyarázata. Ellentétpárok felismerése: staccato-legato, forte-piano, egyszólamútöbbszólamú, szóló-együttes. A dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> (türelem, tolerancia).</p> <p><i>Környezetismeret:</i> természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> élmények vizuális megjelenítése.</p>	

A tematikai egység nevelésfejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló figyelem, a koncentráció képességének kialakítása, a zenei emlékezet, a zenei fantázia fejlesztése. A hangszínhallás és a többszólamú hallási készség és formaérzék fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb). A zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás). NÉPZENE: Egyszerű népi hangszerek (dobok, sípok, húros hangszerek) készítése. Néptáncdialektusok.		
Kulcsfogalmak / fogalmak	Kezdés, befejezés, hangerő, hangerőváltozás, tempó, tempóváltás. Ellentétpárok: staccato-legato, forte-piano, egyszólamú-többszólamú, szóló-kórus, szólóhangszer-zenekar. Azonosság (ismétlés/visszatérés), hasonlóság (variáció), különbözőség. Hangszerek: furulya, zongora, hegedű, , gordonka (cselló), nagybőgő, fuvola, gitár, dob, triangulum, réztányér. Hangvilla. Népzene – néptánc.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás		Órakeret 10óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.		
ZENEHALLGATÁSI ANYAG Az osztály énekes és generatív tevékenységeihez, valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan. <i>Természetünk és környezetünk hangjai, benyomások a zenéről:</i> csend és hang/zaj/zörej, beszéd és ének, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély stb. <i>Népzene:</i> A tanult magyar gyermekdalok, népdalok eredeti felvételekről, illetve kortárs népzeneészek, gyermekek előadásában (pl. regölés, galgamácsi gyermeklakodalmas), más népek zenéi. Népdalok feldolgozásai (válogatás Bartók Béla: Gyermekeknek című sorozatából, Kodály Zoltán és Bárdos Lajos gyermekkaraiból, biciniumaiból). <i>Cselekményes zene, programzene (DVD-, illetve videofelvételekről):</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Zeneművek tartalma, cselekménye. Szereplők jellemábrázolása. <i>Dráma és tánc:</i> cselekményes zenék, programzenék dramatizált megjelenítése, pl. bábozás, pantomim. <i>Vizuális kultúra:</i> élmények vizuális megjelenítése.		

<p>A tematikai egység nevelésfejlesztési céljai</p>	<p>Zeneművek jellegének, karakterének megkülönböztetése az ismétlődő zenehallgatások során. Eszztétikai és érzelmi kompetencia fejlesztése a tanult énekes anyag segítségével, valamint azok vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerésével. Az életkornak megfelelő zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban, figyelve a műfaji és stílusbeli sokszínűsége. Cselekményes és programzene feldolgozása, a szereplők jellemének zenei eszközökkel történő azonosítása.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok</p>	
<p>Csajkovszkij, P. I.: Diótörő – balett (részletek), .</p> <p><i>Különböző stíluskorszakokból válogatott művek:</i> Banchieri, A.: Az állatok rögtönzött ellenpontja (Contrappunto bestiale alla mente) Lasso, O.: A visszhang (O la! O che bon eco!) Bach, J. S.: Válogatás a Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetekből Bach, J. S.: h-moll szvit – Badinerie Rameau, J. P.: A tyúk (La poule) Telemann, G. P.: Békák (Les Rainettes) Vivaldi, A.: A négy évszak – részletek Mozart, L.: Gyermekszimfónia (Berchtesgadener Musik) Mozart, W. A.: C-dúr variáció (Ah, vous dirai-je, Maman), KV. 265. Rimszkij-Korszakov, N. A.: A dongó (részlet a „Mese Szaltán cárról” c. operából) Honegger, A.: Pacific 231 Ravel, M.: Lúdanyó meséi (Ma mère l’oye) – részletek Bartók B.: Gyermekeknek – részletek, Bartók B.: Mikrokozmosz – részletek Bartók B.: Gyermek- és női karok – Héjja, héjja, karahéjja!, Cipósütés; Lánycsúfoló; Legénycsúfoló Kodály Z.: Gyermekkarok – Héja, Katalinka, Gólya-nóta, Táncnóta, Méz, méz, méz, Túrót eszik a cigány; Lengyel László; Karácsonyi pásztortánc; Esti dal (gyermek-/női kari, vegyes kari és férfikari változat) Kurtág Gy.: Játékok – részletek</p> <p>A zenehallgatás történhet élő zenei bemutatással vagy felvételtől (audio, videó). A felsorolás a minimális követelményeket határozza meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása alapján bővíthető. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód</p>	

A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Énekes zene, hangszeres zene, vonós, fúvós, ütős, pengetős, billentyűs hangszer, zenei karakter, népdalfeldolgozás.

A fejlesztés várt eredményei az év végén	<p>A tanulók képesek 50 gyermekdalt és népdalt emlékezetből, a kapcsolódó játékokkal, c'-c'' hangterjedelemben előadni.</p> <p>Képesek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelő előkészítést követően hallás után és jelrendszerről megtanulni.</p> <p>Képesek kánonokat csoportban, tisztán énekelni.</p> <p>Kreatívan vesznek részt a generatív játékokban és feladatokban.</p>
	<p>Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4-es, metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult dallami és ritmikai elemek felhasználásával képesek motívumokat, dalsorokat improvizálni.</p> <p>Felismerik és lejegyzik a tanult zenei elemeket (ritmus, dallam). Pontosan, folyamatosan szólaltatják meg a tanult ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat csoportosan és egyénileg is.</p> <p>Tájékozódhatnak C-dóban, F-dóban és G-dóban.</p> <p>Szolmizálva éneklük a tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről. Megfelelő előkészítés után hasonló dallamfordulatokat rögtönöznek.</p> <p>A dó helyének meghatározása után képesek lekottázni a tanult dalokat emlékezetből, az ismeretlen dallamokat átírják betűkottáról ötvonalas rendszerbe.</p> <p>Helyes technikával és tiszta intonációval szólaltatják meg „C” szoprán furulyán a tanult dalokat, gyakorlatokat csoportosan és egyénileg is.</p> <p>Képesek társaikkal együtt figyelmesen zenét hallgatni. Megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek az egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Különbséget tesznek az eltérő zenei karakterek között.</p> <p>Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Megkülönböztetik a furulya, zongora, hegedű, gordonka (cselló), nagybőgő, fuvola, gitár, dob, triangulum, réztányér hangszínét. Ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit.</p> <p>Szívesen és örömmel hallgatják újra, felismerik a meghallgatott zeneműveket.</p>